

Úspech nitrianskych výskumníkov: po štvrtstoročí máme nové plemeno oviec!

Vyšľachtit' plemeno veľkých hospodárskych zvierat je náročný a zdĺhavý proces. Ďalšieho plemena sa už možno nedožijeme.

LUŽIANKY. Tak toto už možno nikdy v živote neuvidíme! To, čo sa podarilo nitrianskym výskumníkom, sa stáva raz za niekoľko desiatok rokov.

Odborníci z Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra - Výskumného ústavu živočíšnej výroby Nitra vyšľachtili úplne nové plemeno ovce. Stala sa ním slovenská dojná ovca.

Plemeno po štvrtstoročí
Nové plemeno sa v prípade veľkých hospodárskych zvierat

Ján Huba. FOTO: (TH)

podarilo vyšľachtit' po dlhom štvrtstoročí.

„V novodobej histórii boli iba dve plemena veľkých hospodárskych zvierat, ktoré boli uznané a ktoré sa stále udržiavajú a chovajú - pri ovciach je to zošľachtená valaška uznaná pred 35 rokmi a pri koňoch slovenský športový pony uznaný v roku 1994. Nepredpokladám, že tak skoro bude znova uznané nové plemeno, možno už ani nikdy,“ povedal Ján Huba z ústavu.

Dôvodom je náročnosť 'tvorby' nových plemien v prípade veľkých hospodárskych zvierat, ku ktorým sa rátať aj ovce. „U králikov sa, obrazne povedané, ako na bežiacom páse chrlia nové plemena, lebo sa

zmení farba a už je nové plemeno. Generačný interval u nich nie je taký dlhý, skôr dospievajú a generácie sa pri menších zvieratkách veľmi rýchlo striedajú. Napríklad pri prepeličkách obmeníme za rok niekoľko generácií. Čím je zviera väčšie, tým to dlhšie trvá - pri hovädzom dobytku je to raz za šesť rokov,“ vysvetľuje Ján Huba.

Okrem generačného intervalu zohrávajú svoju úlohu aj mnohé ďalšie problémy pri krížení. Kým prvá generácia zvierat je pomerne rovnaká, pri ďalšom krížení vzniká veľká variabilita. A tá je nežiaduca. V prípade oviec by sa napríklad nemalo stávať, že jedna ovca toho istého plemena váži 80 kíl a druhá iba polovicu. Takéto ovce by si mohli robiť zle pri kŕmení, tá ťažšia by nikdy nenechala dobrú stravu ľahšej ovci. „Tvorba nového plemena krížením je ťažký proces. Na výber zvierat pre chov sú rôzne vedecké metódy, ktoré nám pomáhajú odhadnúť genetickú hodnotu zvierat a vybrať tie, ktoré potrebujeme,“ hovorí Ján Huba.

Na bryndzu nebudeme musieť dovážať mlieko

Kým sa vyšľachtila slovenská dojná ovca, pretieklo veľmi veľa vody. Ako pripomína Ján Huba, na Slovensko sa od valašskej kolonizácie v 13. storočí dostalo plemeno valaška. Boli tu milióny týchto oviec a valaška bola základným plemenom, ktoré sa v nezmenenej forme chovalo až do roku 1950. Dôvodom bola extrémna odol-

nosť týchto oviec „voči všetkému“. Ovce boli zvieratom chudoby. Nedávali veľa mäsa ani mlieka, ale boli schopné vydržať kruté podmienky aj chlad a hlad.

„Vlna od valašiek bola dobrá pre prežitie zvierata aj na zahriatie gazdu, ale nebola dobrá pre textilný priemysel, ktorý nabehol v 50. rokoch minulého storočia. Bola totiž veľmi hrubá,“ povedal Ján Huba.

Valašku v snahe získať jemnejšiu vlnu skrížili so zahraničnými plemenami. Tak vznikla zošľachtená valaška, ktorú za plemeno uznali v roku 1982.

Po úpadku produkcie vlny, keď sa dostávali na trhy austrálske a oceánske vlny, sa prišlo na to, že od oviec nepotrebujeme toľko vlny, ale skôr mlieka. Preto ovce začali krížiť s francúzskym mliekovým plemenom lacaune a nemeckou východofrízskou ovcou.

Nové plemeno vyšľachtené odborníkmi z NPPC - Výskumného ústavu živočíšnej výroby Nitra po tridsiatich rokoch prichádza práve v čase, keď Slovensko prestalo byť sebestačné v produkcii ovčieho mlieka a keď nastal paradox, že na výrobu tradičnej bryndze potrebujeme dovážať ovčie mlieko.

„A zrazu prišli výskumníci s novým plemenom, ktoré môže zvýšiť produkciu ovčieho mlieka na Slovensku. Keby sa všetky ovce nahradili týmto plemenom, tak zhruba o 50 %. To sa, samozrejme, nestane, ale nárast o tých 10 % je reálny,“ vyhlásil Ján Huba.

TOMÁŠ HOLÚBEK

FOTO: MARIÁN DUKES

Predplatné MY

s darčekom
v hodnote
79 eur

Tchibo Caffissimo Pure

Ponuka s darčekom platí pre objednanie **predplatného** týždenníka MY na obdobie **24 mesiacov**.

Cena predplatného je **60 Eur** ušetríte tak až **19 Eur!**

Akcia sa vzťahuje na nových predplatiteľov, resp. predplatiteľov, ktorí minimálne za posledný rok neboli našimi predplatiteľmi.

Objednávku predplatného vám vybavíme priamo v našej redakcii na adrese: **MY - Nitrianske noviny, Sládkovičova 1, 949 01 Nitra** alebo telefonicky na 02/323 77 777, prípadne na stránke: www.petitpress.sk/predplatne/regionalne-tyzdeniky-my/

Akcia je v platnosti do vypredania zásob!

Pomohli chorému dievčatku

NITRA. Zamestnanci colného a daňového úradu v Nitre urobili zbierku pre ťažko chorú Mílotku. Spoločne vyzbierali viac ako 1 690 eur, ktoré odovzdali jej mame.

O zdravotných problémoch dievčatka sa dozvedeli z verejných výziev o pomoc. Vtedy 14-mesačnú Mílotku čakala druhá náročná operácia. Narodila sa s deformovanou hlavou, čo odštartovalo kolobeh vyšetrení. Lekári dospeli k diagnóze - kraniosynostóza. Pri prvej operácii jej ako 10-týždňovej zistili aj zrasty ciev v hlavičke. V marci musela Mílotka podstúpiť ďalšiu

operáciu, kde jej lekári uvoľnili švy lebky, aby sa jej mohol vyvíjať mozog. O Mílotku sa stará len jej mama, a preto sa colníci a daniari z Nitry rozhodli jej pomôcť.

Rodine na pôde pobočky Colného úradu Levice odovzdali finančnú hotovosť, stravné lístky, vecné dary a hračky.

Hoci dievčatko podstúpilo iba pred tromi mesiacmi náročnú operáciu, šíri pozitívnu energiu a jej mama má chuť bojovať o to najcennejšie, čo človek má - o zdravie svojej dcéry.

STANISLAV PACHER, CÚ